

Омбудсман України
Ombudsman of Ukraine

ЗВІТ

**про результати відвідування
Олександрійського районного відділу поліції
Головного управління Національної поліції
в Кіровоградській області
18.11.2024**

м. Київ, 2024 р.

I. ВСТУП

У рамках реалізації зобов'язань та виконання Україною функцій національного превентивного механізму (далі – НПМ) до Факультативного протоколу до Конвенції проти катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження та покарання, на підставі статей 13, 19¹, 22 Закону України «Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини», 18 листопада 2024 року групою НПМ здійснено відвідування Олександрійського районного відділу поліції Головного управління Національної поліції в Кіровоградській області (далі – районний відділ поліції, РВП) (фото 1).

Відвідування здійснювали члени групи НПМ:

Потапович Павло Васильович, головний спеціаліст відділу інспектування об'єктів контролю в правоохоронних, судових органах та військових формувань Департаменту з питань реалізації національного превентивного механізму Секретаріату Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини (керівник групи НПМ);

Куцопатрій Дмитро Сергійович, головний спеціаліст відділу інспектування об'єктів контролю в правоохоронних, судових органах та військових формувань Департаменту з питань реалізації національного превентивного механізму Секретаріату Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини;

Буряк Володимир Васильович, представник громадської організації (регіональний координатор при представнику Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини у Кіровоградській області);

Яковенко Віра Сергіївна, представник громадської організації (регіональний координатор при представнику Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини у Полтавській області).

Загальна інформація.

РВП знаходиться за адресою: Кіровоградська область, місто Олександрія, вулиця 6-го Грудня, будинок 49.

Начальник районного відділу поліції – полковник поліції **Пономаренко Вячеслав Миколайович** (на посаді з 08.02.2024).

Штатна чисельність РВП складається із 238 посад (некомплект штату станом на 18.11.2024 становить – 35 посад, що складає 14,7 % від загальної кількості).

Під час відвідування РВП, затримані особи не перебували.

У 2024 році співробітниками районного відділу поліції затримано 94 особи, з них:

за вчиненні адміністративного правопорушення – 56 осіб;

за підозрою у вчиненні злочину – 20 осіб;

на підставі ухвали слідчого суду, суду – 18 осіб.

Скарги від затриманих осіб на умови тримання чи неналежне поводження на адресу районного відділу поліції протягом 2023-2024 років не надходили.

У 2024 році проведено капітальний ремонт будівлі РВП, у результаті чого умови для утримуваних осіб приведено у відповідність до вимог національних та міжнародних стандартів.

У РВП наявні наступні приміщення: кімната для конфіденційного побачення затриманого із захисником (*фото 2*), 3 кімнати для проведення слідчих дій (*фото 3*) та кімната для проведення інтерв'ю із затриманими особами (*фото 4*).

Також обладнано укриття, яке укомплектоване питною водою, місцями для сидіння, продуктами харчування та облаштоване резервне приміщення чергової частини (*фото 5, 6*).

У черговій частині районного відділу поліції обладнана кімната для затриманих, у якій може утримуватись одна особа. Кімната для тимчасово затриманих обладнана: одноярусним ліжком (*фото 7*), відгородженим санвузлом з дверцятами, умивальником з проточною гарячою і холодною водою (*фото 8*), ємністю для питної води, тумбочкою та кнопкою виклику чергового, з метою негайного встановлення контакту (*фото 9*). Відеокамера встановлена з дотриманням вимог статті 8 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод щодо дотримання права на приватність.

Серед позитивних здобутків слід зазначити функціонування інформаційної підсистеми «Custody Records», яка спрямована на запобігання незаконному затриманню осіб, удосконалення системи їх захисту від катувань і неналежного поводження, а також об'єднує інформацію про затриманих осіб з моменту їх фактичного затримання.

Окрім цього, у штаті районного відділу поліції наявний інспектор із дотримання прав людини. Під час візиту Європейського комітету з питань запобігання катуванням чи нелюдському або такому, що принижує гідність, поводженню чи покаранню (далі – Європейський комітет) до України 8 – 21 грудня 2017 року, у доповіді [СРТ/Inf (2018) 41], делегація зазначала як позитив наявність у штаті підрозділів поліції спеціально підготовленого «інспектора з дотримання прав людини».

Зазначений працівник забезпечує недопущення: незафіксованих затримань і допитів, вільний доступ до адвоката та виступає гарантією проти жорстокого поводження із затриманими.

Попередні зауваження.

Попереднє відвідування районного відділу поліції групою НПМ здійснено 10.11.2020 року.

За результатами попереднього відвідування керівництву РВП надано наступні рекомендації:

обладнати пандусами приміщення РВП для вільного доступу маломобільних груп населення;

не допускати порушення термінів інформування центрів з надання безоплатної правничої допомоги про факти затримання осіб;

розмістити у черговій частині список та контакти номерів закладів охорони здоров'я, де впроваджена замісна підтримувальна терапія.

Рекомендації, надані за результатом попереднього відвідування, виконано частково. Так, на вході у будівлю РВП облаштовано пандус та універсальний санвузол для маломобільних груп населення.

Також представники групи НПМ не виявили випадків порушення вимог Порядку інформування центрів з надання безоплатної правничої допомоги про випадки затримання, адміністративного арешту або застосування запобіжного заходу у вигляді тримання під вартою, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 28.12.2011 № 1363 (далі – Порядок), в частині не забезпечення негайного повідомлення центру про факти затримання осіб.

II. ФАКТИ, ВИЯВЛЕНІ ПІД ЧАС ВІДВІДУВАННЯ

Порушення права на свободу та особисту недоторканість (стаття 29 Конституції України, стаття 5 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод).

1. При вивченні групою НПМ протоколів затримання осіб, підозрюваних у вчиненні злочинів встановлено порушення вимог кримінального процесуального законодавства.

Так, у протоколі затримання особи, підозрюваної у вчиненні злочину П., який складений о 23 год. 30 хв. 12.10.2024 слідчим слідчого відділу РВП Титаренко Д.В, за статтею 208 Кримінального процесуального кодексу України, зазначено, що протокол складено у присутності адвоката Харута В.А.

Однак, згідно записів у журналі інформування центрів з надання безоплатної правничої допомоги адвокат Харута В.А. прибув до районного відділу поліції о 00 год. 50 хв. 13.10.2024, що свідчить про складання протоколу затримання особи, підозрюваної у вчиненні злочину без присутності адвоката.

2. Також у порушення вимог статті 104 Кримінально процесуального кодексу України службові особи районного відділу поліції у протоколах затримання особи, підозрюваної у вчиненні злочину, не зазначають точне місце складання протоколу (номер кімнати для проведення слідчих дій).

Кримінальне процесуальне законодавство України чітко регламентує дії уповноважених службових осіб, які здійснюють затримання. Хід і результати проведення процесуальної дії фіксуються у протоколі.

Факти порушень прав затриманих щодо відсутності у протоколах необхідної інформації вже знайшли своє відображення в рішеннях Європейського суду з прав людини (справа «Гриненко проти України» (заява № 33627/06), адже право на свободу та особисту недоторканість має першочергове значення у демократичному суспільстві.

Крім того, Верховний Суд постановив у справа № 204/6541/16-к від 15.06.2021 про важливість протоколу затримання для фіксації підстав,

обставин і процедури затримання, забезпечення права особи на свободу і запобігання зловживанням, яким може сприяти незареєстроване затримання. Своєчасне і точне фіксування затримання є важливою гарантією забезпечення права на свободу, гарантованого статтею 29 Конституції України та статтею 5 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод. Неточні відомості, внесені у такий протокол, є порушенням права на свободу, оскільки своєчасне і точне фіксування затримання є важливою гарантією від порушення інших прав особи.

Порушення права на охорону здоров'я та медичну допомогу (стаття 12 Міжнародного пакту про економічні, соціальні і культурні права, стаття 49 Конституції України).

2. Пунктом 14 частини першої статті 23 Закону України «Про Національну поліцію» визначено, що поліція відповідно до покладених на неї завдань вживає всіх можливих заходів для надання невідкладної, зокрема домедичної і медичної допомоги особам, які постраждали внаслідок кримінальних чи адміністративних правопорушень, нещасних випадків, а також особам, які опинилися в ситуації, небезпечній для їхнього життя чи здоров'я.

Також Порядком підготовки та підвищення кваліфікації осіб, які зобов'язані надавати домедичну допомогу, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 21.11.2012 № 1115, передбачено, що кожна особа, яка пройшла відповідну підготовку має отримати посвідчення про підготовку з надання домедичної допомоги встановленого зразка.

Однак під час вибіркового спілкування із працівниками районного відділу поліції встановлено, що вони не проходили навчання з підготовки надання домедичної допомоги і не зможуть вжити заходів спрямованих на збереження життя відвідувачів та затриманих осіб, які перебувають у РВП.

3. У порушення вимог додатку 1 Порядку взаємодії закладів охорони здоров'я, органів внутрішніх справ, слідчих ізоляторів і виправних центрів щодо забезпечення безперервності лікування препаратами замісної підтримувальної терапії, затвердженим спільним наказом Міністерства охорони здоров'я України, Міністерства внутрішніх справ України, Міністерства юстиції України, Державної служби України з контролю за наркотиками від 22.10.2012 № 821/937/1549/5/156, у черговій частині районного відділу поліції відсутній перелік закладів охорони здоров'я, у яких впроваджено замісну підтримувальну терапію для інформування найближчого за місцезнаходженням закладу охорони здоров'я, особам які потребують консультації лікаря-нарколога.

Інші порушення.

4. Також у ході відвідування виявлено факти неналежного ведення журналу обліку доставлених, відвідувачів та запрошених, (додаток 7 Інструкції з організації діяльності чергової служби в Національній поліції України,

затвердженої наказом Міністерства внутрішніх справ України від 23.05.2017 № 440), до якого не завжди вноситься інформація про ужиті стосовно доставленої особи заходи (складання протоколу, відібрання пояснення тощо).

Європейський комітет у Другій Загальній доповіді [СРТ/Inf (92) 3]) зазначає, що однією із додаткових гарантій запобіганню жорстокого поводження є повне досьє, фіксація всіх аспектів, що пов'язана із затриманими особами та відображення усіх заходів, яких було вжито по відношенню до затриманої особи.

III. РЕКОМЕНДАЦІЇ

1. Олександрійському районному відділу поліції Головного управління Національної поліції в Кіровоградській області:

1. Забезпечити складання протоколів затримання осіб, підозрюваних у вчиненні злочинів, у присутності захисників;

2. Дотримуватись вимог статті 104 Кримінально процесуального кодексу України в частині фіксації у протоколах інформації щодо місця проведення процесуальних дій;

3. Вжити заходів щодо підготовки працівників РВП з надання домедичної допомоги;

4. Розмістити у черговій частині районного відділу поліції контактні номери закладів охорони здоров'я, де впроваджена замісна підтримувальна терапія;

5. Забезпечити належне ведення журналу обліку доставлених, відвідувачів та запрошених до управління поліції.

Додаток: Фотознімки до звіту на 2 арк. в 1 прим.

Керівник групи НПМ

**Головний спеціаліст відділу інспектування
об'єктів контролю в правоохоронних,
судових органах та військових формувань
Департаменту з питань реалізації
національного превентивного механізму
Секретаріату Уповноваженого Верховної
Ради України з прав людини**

Павло ПОТАПОВИЧ

Фотознімки до звіту

Фото 1

Фото 2

Фото 3

Фото 4

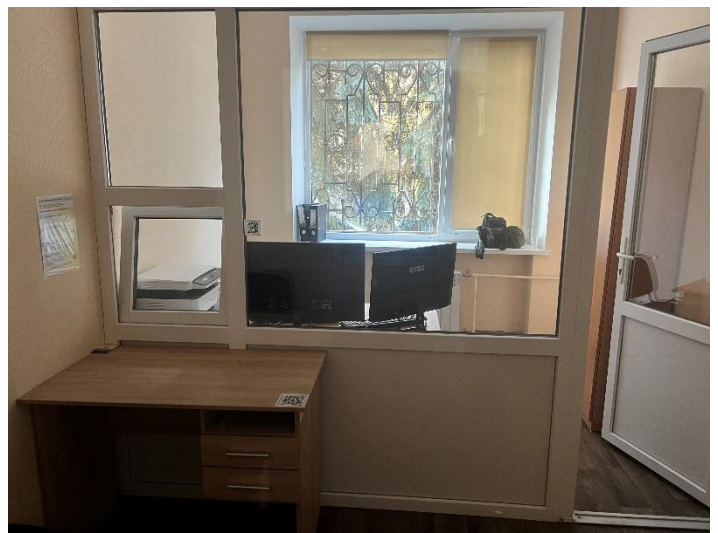

Фото 5

Фото 6

Фото 7

Фото 8

Фото 9

